

Περίληψη εγγράφου:

Περί των όρων και προϋποθέσεων ιδρύσεως και λειτουργίας ιδιωτικών ιατρείων, κλινικών και ενδιαιτημάτων ζώων, καθορισμού υποχρεώσεων Κτηνιάτρων και τηρουμένων βιβλίων

Είδος: ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ **Αρχή έκδοσης:** ΟΛΑ ΤΑ

ΕΓΓΡΑΦΑ **Περιοχή:** ΟΛΑ ΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Έτος: 1978 **ΦΕΚ:** Α96

Π.Δ. 463/1978 (ΦΕΚ Α' 96): Περί των όρων και προϋποθέσεων ιδρύσεως και λειτουργίας ιδιωτικών ιατρείων, κλινικών και ενδιαιτημάτων ζώων, καθορισμού υποχρεώσεων Κτηνιάτρων και τηρουμένων βιβλίων.

(βλ. Και την υπ' αριθμ. ΥΠ.ΑΓΡ.ΑΝ.ΤΡΟΦ. 1168/50249/22-4-13 (ΑΔΑ: ΒΕΑ8Β-Π4Ζ) : Εφαρμογή του Νόμου 3919/2011 «Αρχή της επαγγελματικής ελευθερίας, κατάργηση αδικαιολόγητων περιορισμών στην πρόσβαση και άσκηση επαγγελμάτων» (ΦΕΚ Α'32), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 παρ. 16 του ν. 4038/2012 (ΦΕΚ Α14)).

Έχοντες υπ' όψει:

1. Τας διατάξεις των άρθρ. 3 παρ. 2 και 11 παρ. 1 του Ν. 604/13.6.1977 "περί ιδρύσεως και λειτουργίας Ιδιωτικών Ιατρείων, Κλινικών και Ενδιαιτημάτων ζώων".
2. Την υπ' αριθ. 305/1978 γνωμοδότησιν του Συμβουλίου της Επικρατείας, προτάσει του επί της Γεωργίας Υπουργού, αποφασίζομεν:

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'**Προϋποθέσεις ιδρύσεως ιατρείων ζώων.****Άρθρο 1**

1. Ιδιωτικά ιατρεία μικρών και μεγάλων ζώων ιδρύονται και λειτουργούν εις πόλεις, κωμοπόλεις και χωρία, εφ' όσον δι' έκαστον εξ αυτών υφίστανται αι εις τας επομένας παραγράφους προϋποθέσεις.
2. Ιδιωτικά ιατρεία μικρών ζώων, εφ' όσον η εγκατάστασις των δεν απαγορεύεται εξ οιασδήποτε ετέρας διατάξεως, επιτρέπεται να ιδρύωνται εις ανεξάρτητον ή συνεχές ανεξάρτητον κτίριον ή εις συγκρότημα κτισμάτων ή εις ισόγειον ή υπόγειον πολυκατοικίας, το οποίον δέον να πληροί τους, κατά τας εκάστοτε διατάξεις, υγειονομικούς όρους και να διαθέτη απαιρητήτως τους κάτωθι χώρους:

α) Αίθουσας εξετάσεων και επεμβάσεων ασθενών ζώων, ολικής επιφανείας 12 μ² κατ' ελάχιστον.

β) Αίθουσας αναμονής ασθενών ζώων, ολικής επιφανείας 12 μ² κατ' ελάχιστον.

γ) Εγκαταστάσεις παροχής ψυχρούθερμού ύδατος, εξαερισμού, αφοδευτηρίου κ.λ.π.

3. Ιδιωτικά Ιατρεία μεγάλων ζώων επιτρέπεται να ιδρύονται μακράν του κέντρου της πόλεως, εκκλησιών, χώρων κοινωνικών ή εκπολιτιστικών εκδηλώσεων και ομαδικών εν γένει συγκεντρώσεων εις ανεξάρτητον κτίριον, το οποίον δέον να τυγχάνει πλήρους υγειονομικής συγκροτήσεως και να διαθέτη απαραίτητως τους κάτωθι χώρους

α) Αίθουσας εξετάσεως ασθενών ζώων, ολικής επιφανείας 30 μ² κατ' ελάχιστον.

β) Προαύλιον επιφανείας 70 μ² τουλάχιστον.

γ) Στεγανόν χώρον συγκεντρώσεως της κόπρου δ) Εγκαταστάσεις παροχής θερμούψυχρού ύδατος, αφοδευτηρίου.

4. Εις τα ιατρεία μεγάλων ζώων επιτρέπεται να νοσηλεύωνται και μικρά ζώα και πτηνά.

5. Τα ιδιωτικά ιατρεία μικρών και μεγάλων ζώων δέον να είναι:

α) Επηρεωμένα κατ' ελάχιστον εξ ενός Κτηνιάτρου κατά την έννοιαν της παρ. 2 του άρθρου 10 του Ν. 604/1977, όστις δύναται να είναι και ο κάτοχος του κτηνιατρείου και

β) Εξοπλισμένα δια των απαραίτητων οργάνων, εργαλείων και σκευών.

Προϋποθέσεις ιδρύσεως κλινικών ζώων

Άρθρο 2

1. Δια την χορήγησιν της εν παρ. 2 του άρθρου 4 του Ν. 604/1977 αδείας ιδρύσεως ιδιωτικής κλινικής μικρών και μεγάλων ζώων, απαιτείται οίκημα το οποίον δέον να ευρίσκειται εκτός του κέντρου της πόλεως, να απέχη τουλάχιστον 100 μέτρα από παιδικούς σταθμούς, σχολεία, παιδικά χαράς, γήπεδα αθλοπαιδιών, κήπους, εκκλησίας, νοσοκομεία ή κλινικά άνω των 20 κλινών, χώρους κοινωνικών ή εκπολιτιστικών εκδηλώσεων και ομαδικών εν γένει συγκεντρώσεων και να πληροί, αντιστοίχως, τους εις τας επομένας παρ. 2 και 3 όρους και προϋποθέσεις.

2. Δια την ίδρυσιν κλινικής μικρών ζώων απαιτείται ανεξάρτητον ή συνεχές ανεξάρτητον κτίριον ή συγκρότημα κτισμάτων, επιφανείας τουλάχιστον 120 μ², το οποίον δέον να πληροί τους, κατά τας εκάστοτε ισχύουσας διατάξεις, υγειονομικούς όρους και να περιλαμβάνει εις ενιαίον κτιριακόν συγκρότημα ή ανεξάρτητα κτίρια τουλάχιστον τους κάτωθι όρους:

- α) Γραφείον κτηνιάτρου όπερ δύνάται να διατίθεται και ως δωμάτιον εφημερεύοντος προσωπικού.
- β) Αίθουσαν εξετάσεως ασθενών ζώων μετά χειρουργείου και φαρμακείου.
- γ) Αίθουσαν νοσηλείας ασθενών και υπό παρακολούθησιν κυνών.
- δ) Αίθουσαν νοσηλείας γαλών και λοιπών ζώων.
- ε) Ειδικόν χώρον απομονώσεως ζώων υπόπτων μολυσματικών νοσημάτων.
- ς) Θάλαμον νοσηλείας δια ζώα προσβεβλημένα από μεταδοτικά νοσήματα.
- ζ) Αίθουσαν λουτρού και καλλωπισμού των ζώων.
- η) Αίθουσαν παρασκευής ή προετοιμασίας της τροφής των ζώων μετά πλυντηρίου και των σχετικών σκευών και ειδών εστιάσεως των ζώων.
- θ) Κατάλληλον χώρον δια την διατήρησιν, μέχρι της ταφής των, των πτωμάτων των θνησκόντων ζώων.
- ι) Εγκαταστάσεις παροχής ψυχρούθερμού ύδατος, εξαερισμού, αφοδευτηρίου κλπ.
- ια) Οι τοίχοι, παράθυρα και θύραι των χώρων παραμονής των ζώων της κλινικής δέον να είναι επενδεδυμένοι δια καταλλήλων υλικών απομονώσεως όλων των θορύβων των παραγομένων εκ των νοσηλευομένων ζώων, υποχρεουμένου του διοικητικού υπευθύνου της κλινικής να λαμβάνη όλας τας προφυλάξεις και τα αναγκαία μέτρα αποκλεισμού παντός θορύβου διαταράξεως της ησυχίας των περιοίκων.
3. Δια την ίδρυσιν κλινικής μεγάλων ζώων απαιτείται ανεξάρτητον κτίριον, πληρούν τους κατά τας εκάστοτε ισχύουσας διατάξεις υγειονομικούς όρους και το όποιον δέον να περιλαμβάνη τουλάχιστον τους κάτωθι χώρους:
- α) Γραφείο του κτηνιάτρου όπερ δύνάται να διατίθεται και ως δωμάτιον εφημερεύοντος προσωπικού.
- β) Προαύλιον μετά στεγάστρου αναμονής ζώων.
- γ) Αίθουσαν εξετάσεως ασθενών ζώων, εφοδιασμένην και με σύστημα ακινητοποιήσεως των ζώων και φαρμακείον.
- δ) Αίθουσαν νοσηλείας ασθενών ζώων.
- ε) Απομονωτήριον λοιμυπόπων ζώων
- ς) Αίθουσα νοσηλείας εσωτερικών ασθενών ζώων, πασχόντων εκ μεταδοτικών νοσημάτων
- ζ) Αποθήκην νομής
- η) Κοινόχρηστον, ποτιστήριον και ατομικόν τολιούτον δια τα εκ μεταδοτικών νόσων νοσηλευόμενα ζώα.

θ) Στεγανός χώρον συγκεντρώσεως της κόπρου.

ι) Αφοδευτήριον, ντούς εφοδιασμένον με εγκατάστασιν παροχής ψυχρού - θερμού ύδατος.

ια) Κατάλληλον χώρον διαιτην διατήρησιν, μέχρι της ταφής των, των πτωμάτων των θνησκόντων ζώων.

4. Εις τας κλινικάς μεγάλων ζώων επιτρέπεται να νοσηλεύονται και μικρά ζώα ως και πτηνά.

5. Αι κτηνιατρικά κλινικά μικρών και μεγάλων ζώων δέον να είναι:

α) Επηνδρωμένα κατ' ελάχιστον εξ ενός κτηνιάτρου κατά την έννοιαν της παρ. 2 του άρθρ. 10 του Ν. 604/1977 και ενός νοσοκόμου κτηνών και

β) Εξοπλισμένα δια των απαραίτητων οργάνων, εργαλείων και σκευών.

Ενδισιτήματα ζώων

Άρθρο 3

1. Δια την χορήγησιν της εν παρ. 2 του άρθρ. 4 του Ν. 604/1977 αδειας ιδρύσεως ενδισιτήματος μικρών ζώων, απαιτείται ειδικόν ανεξάρτητον κτίριον, πληρούν τους κατά τας εκάστοτε ισχύουσας διατάξεις υγειονομικούς όρους, ευρισκόμενον εκτός σχεδίου πόλεως, εις απόστασιν 100 τουλάχιστον μέτρων εκ της πλησιεστέρας κατοικίας και λοιπών εγκαταστάσεων και χώρων των αναφερομένων εν παρ. 1 του άρθρου 2 του παρόντος και το οποίον δέον να περιλαμβάνει τους κάτωθι χώρους

α) Γραφείον Διοικήσεως και διαχειρίσεως

β) Αίθουσαν προσωπικού

γ) Αποθήκη τροφών και υλικού

δ) Αίθουσαν παρασκευής ή προετοιμασίας της τροφής των ζώων, μετά των σχετικών σκευών και ειδών εστίασεως των ζώων ως και πλυντηρίου αυτών.

ε) Αίθουσαν απομονώσεως ασθενών ζώων **[Αρχή Τροποποίησης]**

στ) Ατομική αίθουσα διαμονής φιλοξενούμενων σκύλων – **ΑΝΤΙΚ. ΤΗΣ ΠΕΡ. ΣΤ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 5 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 14 ΤΟΥ Ν. 3170/03, ΦΕΚ-191 Α' [Τέλος Τροποποίησης]**

ζ) Αίθουσαν διαμονής φιλοξενούμενων γαλών και λοιπών ζώων.

[Αρχή Τροποποίησης]

η) Ατομικό προαύλιο άσκησης σκύλων – **ΑΝΤΙΚ. ΤΗΣ ΠΕΡ. Η ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 5 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 14 ΤΟΥ Ν. 3170/03, ΦΕΚ-191 Α' [Τέλος Τροποποίησης]**

θ) Εγκαταστάσεις θερμού - ψυκτικού ύδατος, αφοδευτηρίου.

[Αρχή Τροποποίησης]

2. Οι χώροι που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' έως και ε' της προηγούμενης παραγράφου πρέπει να έχουν συνολική επιφάνεια τουλάχιστον εξήντα τετραγωνικών μέτρων και οι χώροι που αναφέρονται στις περιπτώσεις

στ' και ζ' της ίδιας παραγράφου να έχουν επιφάνεια ανάλογη με τον αριθμό των ζώων που φιλοξενούνται, έχοντας υπόψη ότι για κάθε σκύλο απαιτείται ξεχωριστός χώρος φιλοξενίας και άσκησης με ελάχιστες διαστάσεις μήκους δύο μέτρων, πλάτους δύο μέτρων και ύψους δύο μέτρων αντίστοιχα. Οι χώροι αυτοί πρέπει να είναι απαλλαγμένοι από υγρασία, να εξαερίζονται καλώς και να εξασφαλίζουν την προστασία των ζώων από τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες – **ΑΝΤΙΚ. ΤΗΣ ΠΑΡ. 2 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 14γ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 20 ΤΟΥ Ν. 3399/05, ΦΕΚ-255 Α'. ΕΙΧΕ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΕΙ 2 ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. 5 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 14 ΤΟΥ Ν. 3170/03, ΦΕΚ-191 Α' [Τέλος Τροποποίησης]**

3) Τα ενδιαίτηματα μικρών ζώων δέον να είναι:

α) Επηρεαζόμενα κατ' ελάχιστον, δια του διοικητικού υπευθύνου και του αναλαμβάνοντος την υγειονομική επίβλεψη και εποπτεία του ενδιαιτήματος Κτηνιάτρου, όστις δύναται να έχει την ιδιότητα του διοικητικού υπευθύνου ως και ενός καταλλήλου σταυλίτου.

β) Εξοπλισμένα δια των απαραίτητων οργάνων, εργαλείων και σκευών.

Γενικοί υγειονομικοί όροι

Άρθρο 4

Εις τας κλινικάς και τα ενδιαίτηματα ζώων δέον όπως:

α) Διατίθεται επαρκής χώρος ως αίθουσα παραμονής των ζώων, ώστε να εξασφαλίζεται η άνετος κατάκλισις και μετακινήσις των.

β) Πλένονται καθημερινώς αι αίθουσαι παραμονής των ζώων και γενικώς τηρήται σχολαστική καθαριότης και ανανεούται καθ' εκάστην η στρωμνή.

γ) Διατηρούνται εις αρίστην κατάστασιν, από απόψεως συντηρήσεως και καθαριότητος άπαντα τα σκεύη εντός των οποίων παρασκευάζονται ή χορηγούνται τροφαί και ύδωρ, ως και παν αντικείμενον η υλικόν το οποίον χρησιμοποιείται.

δ) Απαξ τουλάχιστον του μηνός, πραγματοποιείται γενική απολύμανσις χώρου, οργάνων και σκευών, αναγραφομένης της ημερομηνίας διενεργείας της εις το ειδικώς προς τούτο τηρούμενον βιβλίον.

ε) Πραγματοποιείται, μερίμνη του διοικητικού υπευθύνου και δια των ενδεικνυομένων μέσων ή εξόντωσις των εντόμων, εξωπαρασίτων και επιβλαβών τρωκτικών.

ς) Το βοηθητικόν προσωπικόν επιλέγεται εξ ενηλίκων ατόμων, εμπείρων προς την περιποίηση των ζώων, φέρη δε καθ' όλας τας εργασίμους ώρας, κατάλληλον ενδυμασίαν, διατηρουμένην εις άριστην κατάστασιν καθαριότητας.

ζ) Τα αντικείμενα και τα υλικά άτινα χρησιμοποιούνται δια τας αισθητικάς περιποιήσεις, ως και την εν γένει καθαριότητα του σώματος των ζώων, διατηρούνται εις άριστην κατάστασιν και λαμβάνονται τα ενδεικνυόμενα μέτρα αποφυγής διασποράς δια τούτων μεταδοτικών νοσημάτων.

η) Οι υγειονομικοί κανονισμοί τηρούνται μετά πάσης αυστηρότητος, το δε τρίχωμα και λοιπά απορρίματα συλλέγονται ευθύς μετά το πέρας εκάστης περιποιήσεως και τοποθετούνται εντός ειδικού δοχείου φέροντος ερμητικόν κάλυμμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Υποχρεώσεις Κτηνιάτρου

Άρθρο 5

Ο έχων την επιστημονικήν ευθύνην κτηνιατρείου ή κλινικής ζώων υποχρεούται όπως:

α) Προβαίνει εις την διάγνωσιν των ασθενειών και εις την εφαρμογήν της ενδεδειγμένης θεραπευτικής αγωγής.

β) Προβαίνει εις την κατά νόμον δήλωσιν, των διαγιγνωσκομένων υπ' αυτού νοσημάτων υποχρεωτικής δηλώσεως, εις τας αρμοδίας Κτηνιατρικής Αρχάς και εφαρμόζη τας εκάστοτε ισχυούσας διατάξεις περί προλήψεως και καταστολήν των μεταδοτικών νοσημάτων των ζώων.

γ) Τηρή τα εις το Άρθρ. 7 του παρόντος διαλαμβανόμενα βιβλία

δ) Προβαίνει εις την διενέργειαν των νεκροψιών οσάκις κρίνεται σκόπιμον και συντάσση και εκδίδη το σχετικόν πιστοποιητικόν αιτίας θανάτου.

ε) Αναφέρει εις την αρμοδίαν Κτηνιατρικήν Υπηρεσίαν της περιοχής του, εις το τέλος εκάστου μηνός, εγγράφως, τους πραγματοποιημένους υπ' αυτού εμβολιασμούς κατά των μεταδοτικών νοσημάτων υποχρεωτικής δηλώσεως.

ς) Μεριμνά και επιβλέπη δια την διατήρησιν καλών συνθηκών διαβίσεως των ζώων, την διενέργειαν απολυμάνσεων και την εν γένει καθαριότητα των χώρων, οργάνων και σκευών και απάντων των εγκαταστάσεων και ελέγχη την καταλληλότητα της χορηγουμένης τροφής ύδατος.

Υποχρεώσεις υγειονομικού επιβλέποντος ενδιαιτήματα ζώων.

Άρθρο 6

Ο εις ον ανήκει η υγειονομική επίβλεψις και η εποπτεία ενδιαιτήματος ζώων έχει τας κάτωθι υποχρεώσεις:

α) Εξετάζει παν εισερχόμενον εις το ενδιαίτημα ζώων.

β) Παρακολουθεί την υγιεινήν κατάστασιν των εν τω ενδιαιτήματι συντηρουμένων ζώων και εις περίπτωσιν εμφανίσεως λοιμώδους νοσήματος υποχρεωτικής δηλώσεως προβείνει εις την κατά νόμον δήλωσιν τούτου εις τας αρμοδίας Κτηνιατρικάς Αρχάς και γενικώς εφαρμόζει τας εκάστοτε ισχυούσας διατάξεις περί προλήψεως και καταστολής των μεταδοτικών νοσημάτων των ζώων.

γ) Αναφέρει προς την αρμοδίαν Κτηνιατρικήν Υπηρεσίαν της περιοχής τους διενεργουμένους προληπτικούς εμβολιασμούς κατά νόσον υποχρεωτικής δηλώσεως.

Υποχρέωσις τηρήσεως βιβλίων

Άρθρο 7

Τα εν λειτουργία ιδιωτικά ιατρεία, αι κλινικά και τα ενδιαιτήματα ζώων, πέραν των εις την παρ. 2 του άρθρου 11 του Ν. 604/1977 διαλαμβανομένων, τηρούν και τα κάτωθι βιβλία δεόντως τεθεωρημένα και ηριθμημένα.

α) Βιβλίον επιθεωρήσεων

β) Βιβλίον καταχωρήσεως διαγιγνωσκομένων μεταδοτικών νοσημάτων υποχρεωτικής δηλώσεως.

γ) Βιβλίον διενεργουμένων προληπτικών εμβολιασμών εναντίον μεταδοτικών νοσημάτων υποχρεωτικής δηλώσεως, κεχωρισμένως κατ' είδος εμβολιασμού

δ) Βιβλίον πραγματοποιούμενων απολυμάνσεων 2. Αι Κλινικάι τηρούν επι πλέον και Βιβλίον καταχωρήσεως των εν τη κλινική νοσηλευομένων ως εσωτερικώς ασθενών ζώων.

3. Τα ενδιαιτήματα ζώων πέραν των εν παρ. 1 βιβλίων τηρούν και Βιβλίον υγιεινής καταστάσεως εισερχομένων και εξερχομένων ζώων.